

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

Persbericht

Aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid aan de toekomstige regeringen (federaal en regionaal)

In het laatste verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid wordt een stand van zaken gegeven van de recente ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De afgelopen jaren waren zeer ingrijpend: eerst was er een ongeziene gezondheids crisis en daarna de sterkste inflatiestijging sinds de olieschokken. Hoe ging de arbeidsmarkt hiermee om? Welke lessen kunnen we eruit trekken?

De veerkracht van de arbeidsmarkt tijdens de gezondheids crisis en de dynamiek van het herstel overtroffen ruimschoots de verwachtingen. De nettowerkgelegenheidscreatie bereikte in België een nooit eerder vertoond niveau. Deze bedroeg ongeveer 100 000 eenheden in 2021 en 2022. In 2023 keerde de nettowerkgelegenheidscreatie terug naar een niveau dat dicht bij het historische gemiddelde van 43 000 eenheden ligt. De vooruitzichten voor de komende drie jaar wijzen op een verdere vertraging, die echter slechts tijdelijk zou zijn.

Ondanks deze forse groei slaagde België er niet in de achterstand ten opzichte van het Europese gemiddelde inzake de werkgelegenheidsgraad (het aandeel personen op arbeidsleeftijd dat een baan heeft, respectievelijk 72,1 % en 75,3 % in 2023) weg te werken. Ook tussen de gewesten valt dat gebrek aan convergentie op. De verschillen op het gebied van werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad zijn zeer duidelijk, waarbij Vlaanderen systematisch betere resultaten laat optekenen. Met 76,8 % ligt de werkgelegenheidsgraad in Vlaanderen meer dan 10 pp. hoger dan in de twee andere gewesten. In 2023 bedroeg de werkloosheidsgraad er 3,3 %, tegen 8,2 % in Wallonië en 10,7 % in Brussel.

De wervingsproblemen waarmee de Belgische ondernemingen worden geconfronteerd, remden de werkgelegenheids groei af. Het tekort aan arbeidskrachten was vooral voelbaar in bepaalde sectoren en beroepen. Terwijl de sterke dynamiek van de arbeidsmarkt in Vlaanderen deze wervingsproblemen verergerde, hebben de twee andere gewesten er ook mee te kampen. Het probleem is structureel in België. Er zijn veel oorzaken, die vaak samengaan. Ze betreffen zowel de aard en de arbeids- en loonvoorwaarden van de aangeboden banen als de vaardigheden van potentiële kandidaten en het institutionele kader, met onvoldoende stimuli om aan de arbeidsmarkt deel te nemen.

Aan het begin van deze regeerperiode formuleert de Raad een reeks aanbevelingen die zijn opgebouwd rond vier pijlers.

- De eerste is erop gericht activering te verbeteren voor iedereen. Dit houdt onder meer in dat de begeleidingsprocedures voor werkzoekenden moeten worden verbeterd, het design van de werkloosheidsverzekering moet worden onderzocht en de re-integratie van personen die langdurig arbeidsongeschikt zijn, moet worden ondersteund.
- Met de tweede pijler wordt de werkgelegenheid voor kortgeschoolden bevorderd: een verlaging van de arbeidskosten voor de laagste lonen en tegelijkertijd meer stimuli om te werken, de ontwikkeling van alternatieve arbeidsvormen, begeleiding op maat, de bevordering van manuele beroepen en permanente opleiding.

- De derde pijler is gericht op vaardigheden. Deze moeten beantwoorden aan de veranderingen in de samenleving, met name wat betreft digitale technologieën en de ontwikkeling van AI. De behoefte aan technische en wetenschappelijke profielen is al groot en zal verder toenemen. De stimuli om een opleiding in deze domeinen te volgen, moeten worden versterkt, met bijzondere aandacht voor vrouwen, die hierin nog steeds ondervertegenwoordigd zijn. Een beleid van selectieve migratie kan ook een antwoord bieden op de tekorten waarmee de ondernemingen te maken hebben.
- De laatste pijler legt de nadruk op de loonvorming. Er moet een nieuw evenwicht worden gevonden tussen enerzijds de vrijwaring van het concurrentievermogen en het behoud van de koopkracht, maar anderzijds ook tussen een uniforme nationale loonnorm en de uiteenlopende situaties op het vlak van productiviteit en concurrentievermogen tussen bedrijven.

De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, die arbeidsmarktexperten van de federale overheid, de gewesten en de universiteiten samenbrengt, staat ter beschikking van de overheden om de resultaten van zijn studies te delen en bij te dragen aan de ontwikkeling van een inclusief werkgelegenheidsbeleid dat welvaart creëert.

Brussel, 15 juli 2024